

ROMA-NET

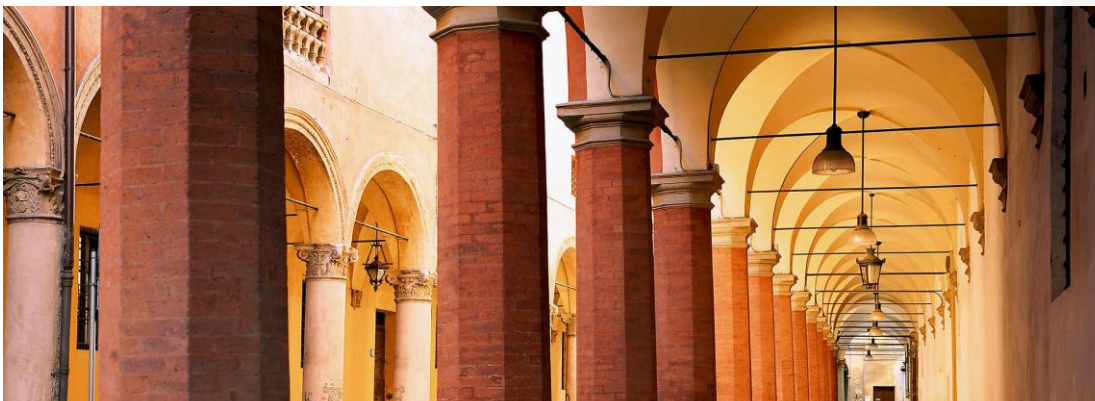
ROMA-NeT

Spravodajca č. 3

Január 2012

Bologna - Taliansko

Bologna - Taliansko

VZDELÁVACÍ KLASTER V MESTE BOLOGNA 27. – 29. september 2011

Vytváranie prechodného trhu práce

2

Milí čitatelia,

pred sebou máte tretie číslo Spravodajcu projektu ROMA-NeT URBACT II. Ústrednou témou v poradí tretieho vzdelávacieho klastra v talianskej Bologni bolo: **Budovanie prechodného trhu práce** – vytváranie, podpora a využívanie medzitrhu práce; úloha sociálnej ekonomiky / sociálnych podnikov a spoločenská zodpovednosť. Dotazník, ktorý vyplnili projektoví partneri pred týmto stretnutím, svedčí o rôznom vnímaní tejto problematiky: zatiaľ čo niektoré mestá chápu, čo je medzitrh práce či prechodný trh práce a aplikujú toto poznanie v praxi, iné mestá o týchto pojmoch nikdy nepočuli, majú však skúsenosti s realizáciou iniciatív v oblasti zamestnanosti a rekvalifikácie. Len niekoľko miest sa však vyjadrilo, že tieto iniciatívy boli inkluzívne

a úspešné v získavaní trvalo udržateľných pracovných príležitostí pre Rómov. Navyše, len dve mestá vedeli, čo je spoločenská zodpovednosť a iba v prípade jediného mesta je spoločenská zodpovednosť súčasťou väčšiny programov pripravovaných na úrovni mesta.

Predstavitelia zúčastnených miest nadniesli mnoho zaujímavých otázok o úlohe a spolupráci verejného a súkromného sektora, význame sociálnych stimulov, efektívnosti represívnych opatrení, či o spôsobe, ako primäť zamestnávateľov k tomu, aby boli ústretovejší a pod. Čítajte ďalej a dozviete sa, ako sme sa snažili nájsť odpovede na tieto otázky.

Hromadné vyčleňovanie Rómov z trhu práce

Ann Morton Hyde, hlavná expertka

Za extrémne vysokou úrovňou a koncentrovanosťou nezamestnanosti Rómov stojí kombinácia niekoľkých faktorov: nízke vzdelanie, nedostatočná kvalifikácia, zastarané zručnosti, život v osadách s nedostatočnou dopravnou infraštruktúrou, izolované komunity s obmedzeným prístupom k pracovným príležitostiam či s nedostatočnými informáciami o nich. Každý z týchto faktorov je sám osebe prekážkou pri vstupe na trh práce.

Mnoho Rómov v produktívnom veku však čelí ich kombinácii, čo spôsobuje, že títo ľudia sú prakticky nezamestnateľní a nemajú šancu získať akékoľvek formálne zamestnanie. Pripočítajme k tomu ešte aj vplyv priamej a nepriamej diskriminácie a negatívnych stereotypov o Rómoch a zistíme, že nezamestnanosť a vylúčenie z trhu práce predstavuje pre mnohých Rómov v produktívnom veku neprekonateľný problém.

Nezamestnanosť Rómov je komplexným fenoménom, ktorý je, vzhľadom na jeho mnohvrstevnosť a medzigeneračné vplyvy, ťažko napraviť¹, no mestá si nemôžu dovoliť tento problém ignorovať.

Ekonom Hector McNeill vo svojej správe v r. 2004 uviedol, že "nezamestnanosť, resp. podzamestnanosť Rómov spôsobila endemický ekonomický jav - nedostatočnú výkonnosť ekonomiky v Českej republike, Maďarsku a na Slovensku." Situácia sa od roku 2004 nezlepšila a masová nezamestnanosť, chudoba či úbohé životné podmienky aj naďalej postihujú celé rómske komunity. Navyše, tieto sú ešte znásobované trvajúcou ekonomickou krízou, rastúcou úrovňou celkovej nezamestnanosti, zvýšenou mierou diskriminácie a negatívnym obrazom Rómov v médiách. Zvýšený nápor na rozpočtové prostriedky určené na sociálne služby, dávky a rekvalifikačné programy tak značne zvyšujú riziko, že Rómovia ostanú aj naďalej nezamestnaní a budú žiť v chudobe.

Často sa stáva, že zodpovednosť za situáciu Rómov je pripisovaná samotným Rómom, ako to pripúšťa aj Návrh Spoločnej správy o zamestnanosti 2004 – 2005²:

"Namiesto riešenia problému diskriminácie ako takej, prítomnej v celej spoločnosti, však často bremeno, spočívajúce v prispôbení sa, nesú jednotlivci. Často sa zdá, že napr. Rómovia alebo migrujúce osoby sa vykresľujú ako skupiny, ktoré sú vo veľkej miere zodpovedné za svoje vylúčenie z trhu práce".

Táto situácia má tak za následok ešte horšie zaobchádzanie s Rómami, ale aj nedostatok politických programov na národnej úrovni, ktoré by Rómov stimulovali.

Nezamestnanosť, často dlhodobá, a systémové vylúčenie z trhu práce a prístupu k pracovným príležitostiam vážne postihuje aj rómskych obyvateľov miest zapojených do projektu ROMA-NeT. Predstavitelia jednotlivých partnerských

¹ European Roma Rights Centre, The Glass Box - Exclusion of Roma from employment, 2007, <http://www.errc.org/db/02/14/m00000214.pdf>

²Communication from the Commission to the Council - Draft Joint Employment Report 2004/2005 {SEC(2005)67} <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0013:FIN:EN:DOC>

Kľúčové fakty o vylúčení Rómov z trhu práce:

- Drvivá väčšina pracujúcich Rómov, mužov i žien, pracuje v takých odvetviach trhu práce, ktoré poskytujú nízko kvalifikovanú a málo platenú – nedôstojnú prácu.
- Z historického hľadiska vykonávali rómski muži ťažké fyzické práce, najmä v stavebníctve a podobných odvetviach. Pri absencii kvalitných dát o zamestnanosti je však nemožné zistiť, či je to ešte vždy tak (snáď okrem viditeľnej prítomnosti Rómov pri cestných výkopových prácach).
- Pokiaľ ide o rozsah ponuky pracovných príležitostí, kvalifikovaní pracujúci Rómovia nemajú prístup k rovnakej ponuke ako nerómski obyvatelia. Aj v prípade vzdelaných a kvalifikovaných Rómov sú pracovné príležitosti, ktoré sa im otvárajú, často len v relatívne úzkom priestore verejných služieb či v mimovládnom sektore, kde sa zaoberajú rómskou problematikou.
- Bežné formálne zamestnanie mnohokrát nepredstavuje pre Rómom možnú alternatívu. Rómovia sú vystavení diskriminácii bez ohľadu na to, do akej miery sú pre konkrétnu pracovnú pozíciu kvalifikovaní.
- Diskriminácia ovplyvňuje aj možnosti zamestnania sa kvalifikovaných Rómov – mnohí z nich sú „uväznení“ vo svojich súčasných pozíciách a majú pocit, že by sa s nimi nerátalo na žiadne iné pracovné miesto, s výnimkou podobnej pozície spojenej s Rómami, ako už majú.
- Pojem „sklený strop“ sa používa na opis neviditeľných faktorov brániacim ženám a členom menšín v postupe na významnejšie pracovné pozície. Podobne k tejto analógii, situácia Rómov sa zdá ešte ťaživejšia. Pracujúci Rómovia vnímajú svoje šance na kariérny postup alebo na profesionálne napredovanie iným smerom ako značne obmedzené. Je to, akoby boli uväznení v neviditeľnej „sklenej krabici“.
- Táto „sklená krabica“ zabraňuje Rómom v prístupe k lukratívnemu zamestnaniu a hlavným segmentom trhu práce, zamedzuje získaniu dobre plateného zamestnania, izoluje Rómov na pracoviskách a vymedzuje im segregované pracovné príležitosti, ktoré súvisia výhradne s rómskou problematikou

mestách, ktorí majú v danej problematike poznatky z praxe, boli prizvaní na tretí medzinárodný vzdelávací klaster projektu ROMA-NeT, aby sa o svoje skúsenosti podielili a aby sa, spolu s odborníkmi, zaoberali nosnou témou podujatia,

ktorou bolo **Budovanie prechodného trhu práce** – vytváranie, podpora a využívanie medzitrhu práce; úloha sociálnej ekonomiky / sociálnych podnikov a opodstatnenosť využívania spoločenskej zodpovednosti a spoločenského auditu.

Bologna hositeľom tretieho klastra v rámci projektu ROMA-NeT (27.- 29. 9. 2011)

ROMA-NeT je európsky program, financovaný z prostriedkov programu URBACT II, ktorý sa zameriava na výmenu poznatkov z programov, prípravy projektov, plánovania a najlepšej praxe v oblasti integrácie Rómov.

Účasť na projekte ROMA-NeT má zjavné účinky na budovanie kapacít inštitúcií pôsobiacich v oblasti inklúzie a integrácie. Nadnárodné výmenné aktivity ponúkajú partnerským mestám informácie a pomoc pri príprave miestnych aktivít, ktoré zodpovedajú lokálnym potrebám, na základe zdieľanej dobrej praxe a skúseností ostatných projektových partnerov. Zapojené mestá sú zároveň podporované, aby spolupracovali na príprave miestneho akčného plánu (*Local Action Plan, LAP*) s ohľadom na štrukturálne a ďalšie európske fondy relevantné pre implementáciu identifikovaných opatrení.

Mestá zapojené do projektu ROMA-NeT si založili Lokálnu podpornú skupinu (*Local Support Group, LSG*), spájajúcu miestnych aktérov, ktorí sa podieľajú na riešení záležitostí spojených s rómskou komunitou. Tieto subjekty sú zodpovedné za prípravu LAP, ktorý bude využívať a stavať na skúsenostiach jednotlivých členov skupiny. Takýto LAP by mal byť prijatý aj na politickej úrovni.

Do siete ROMA-Net sa zapojilo spolu 10 európskych miest, Koordinátorom siete je mesto Budapešť. K Budapešti a Bologni sa ako partnerské mestá pridali aj mestá Karviná (ČR), Košice (SR), Almería a Torrent (Špan.), Udine (Tal.), Glasgow (UK) Nagykallo (Maď.) a Bobigny (Fra.).

Mesto Bologna sa na projekte zúčastňuje spolu s organizáciou Don Paolo Serra Zanetti Institution for Social and Community Inclusion a s Úradom pre európske projekty.

ROMA-NeT sa detailne zaoberá troma hlavnými témami: témou zamestnanosti; zapojenia rómskeho a Sinti obyvateľstva s cieľom bojovať proti stereotypom; a otázkou bývania. Spoločnou témou stretnutia v Bologni bola zamestnateľnosť Rómov a význam medzitrhu práce pre rozvoj a vzdelávanie.

Po úvodných príhovoroch, ktoré predniesli Zástupkyňa mestskej rady pre sociálne služby, dobrovoľníctvo, združenia a angažovanosť p. Amelia Frascaroli a Riaditeľka organizácie Don Paolo Serra Zanetti Institution for Social and Community Inclusion, Prof. Matilde Callari Galli, predstavilo mesto Bologna svoje projekty prebiehajúce v oblastiach zameraných na obyvateľov rómskeho a Sinti pôvodu. Vystúpili zástupcovia inštitucionálneho aj tretieho sektora.

Po analýze situácie v Bologni nasledovala pravá medzinárodná diskusia na tému inklúzie Rómov na trhu práce. Naše trojdňové podujatie bolo naplnené množstvom prezentácií a workshopov.

Bologna zorganizovala aj dve študijné návštevy – návštevu Zariadenia dočasného umiestnenia v oblasti Savena a návštevu Školiaceho strediska CEFAL, ktoré zahraničným hosťom sprostredkovali osobný kontakt s dvoma reprezentatívnymi mestskými subjektmi.

Ohlasy na podujatie zo strany hostí, ako aj zo strany zástupcov mesta, boli nanajvýš pozitívne. Účastníci stretnutia mali možnosť nadviazať spoluprácu a porovnať si skúsenosti v oblasti nezamestnanosti a diskriminácie, ktoré predstavujú spoločnú výzvu a zároveň aj kľúčovú prekážku v úspešnej integrácii a inklúzii Rómov v mnohých európskych mestách.

Manuela Marsano a Viviana Verzieri
Mesto Bologna a Don Paolo Serra Zanetti Institution for Social and Community Inclusion

Predstavujeme organizáciu Don Paolo Serra Zanetti Institution for Social and Community Inclusion

Participácia našej organizácie „Don Paolo Serra Zanetti Institution for Social and Community Inclusion“ (pozn. prekl.: *Spoločnosť Dona Paola Serra Zamettiho pre sociálnu a komunitnú inklúziu*), ktorá pôsobí v meste Bologna, na projekte ROMA-NeT a na príprave tohto Spravodajcu pre nás predstavuje jedinečnú príležitosť nielen preto, že je plne v súlade s našimi inštitucionálnymi cieľmi, ale aj preto, že nám umožňuje vyskúšať si náš potenciál na medzinárodnej úrovni a overiť si naše kapacity v oblasti komunikácie a výskumu.

Práca na projektoch ako ROMA-NeT, ktoré kladú dôraz na procesy sociálnej inklúzie / inklúzie na trhu práce, ako aj na význam sprístupnenia takýchto služieb mladým Rómom, je plne v súlade s mandátom našej inštitúcie. Od implementácie európskeho programu očakávame výsledky, ktoré budú viesť k zlepšeniu životných podmienok rómskych komunit existujúcich v deviatich mestách zapojených do projektu, najmä podmienok pre mladých ľudí a ich rodiny. Zároveň očakávame aj vyššiu efektívnosť činnosti subjektov a spolkov zastupujúcich rómske obyvateľstvo.

Veríme, že analýza poznatkov a výmena skúseností z rôznych situácií prinesie návrhy a stimuly pre širšie aspekty činnosti našej organizácie, ktorú vyvíjame v záujme dosiahnutia sociálnej inklúzie a boja proti diskriminácii v mene cudzincov aj občanov Talianska, ktorí žijú na území mesta Bologna.

Existuje len jediné miesto, kde je možné pochopiť dynamiku transformácie, ktorou prechádzajú všetky skupiny obyvateľstva – bohatí, chudobní, kočovníci i ľudia žijúci na jednom mieste - hoci každá z nich možno iným spôsobom. Je to miesto plné rozporov, miesto „periférie“, kde sú ľudia každodenne nútení prehodnocovať svoj vzťah k rôznorodosti a ktoré si vynucuje zmenu a predefinovanie postupov a politických programov. Takéto miesta odhaľujú dvojitú identitu a sú to práve dnešní protagonisti v oblasti kultúry, ktorí ich dokážu preklenúť, ktorí dokážu stridať stálosť a kočovný spôsob života. A sú to práve skupiny migrantov, vyhnančov a utečencov, ktoré na celom svete predstavujú „miesto“, na ktorom môžeme identifikovať tieto dôležité a niekedy aj antagonistické rozpory.

Je to ale aj miesto, kde je možné uchopiť nečakané vzťahy vzájomnej výmeny a dôvery, pretože tu žije mnoho ľudí, ktorí hovoria viacerými jazykmi, poznajú viaceré kultúry a ktorí sú schopní vysporiadať sa s rozdielmi, s ktorými sa kontinuálne potýkajú počas celého života. Sú to ľudia poznajúci rozdiely, pretože sú neustále nútení konfrontovať ich so svojou vlastnou identitou.

Európske kultúrne projekty a programy by mali poskytovať dostatočný priestor pre detailné pochopenie a priame poznanie rôznorodých kultúr zastúpených na území Európy. Vzťahy, ktoré spájajú osud Európy s osudom celej planéty by mali hovoriť o spojeniach, o vzájomných vplyvoch na všetkých úrovniach – od komunikácie až po biologickú úroveň či otázky zvykov a hodnôt.

Vzťah medzi ROMA-NeTom a URBACTom je zárukou toho, že tento program „vzájomného porozumenia“ medzi rôznymi skupinami, ktoré hýbu sociálnou scénou súčasnej Európy, pomôže nájsť spôsob nadviazania dialógu založeného na aktívnej účasti pri riešení všeobecných problémov, ktorý bude súčasťou miestneho akčného plánu.

Podľa mňa je jedným z najväčších problémov, ktoré trápia ľudí

zodpovedných za chod mesta, a teda aj za mestské služby a jeho obyvateľov, že sú nútení reagovať lokálne na globálne problémy - problémy, ktoré so sebou prináša globalizácia a procesy, ktoré sú dané globálne, no vyžadujú si aj reakcie na lokálnej úrovni. Ekonomická a finančná kríza, zdevastované životné prostredie, nezamestnanosť a následné sociálne vylúčenie veľkých skupín obyvateľstva - to všetko má korene ďaleko od našich miest. No sú to naše mestá, kde sa tieto javy prejavujú vo forme útrap, obáv a diskriminácie.

Verím, že program URBACT a jeho projekt prepojenia 181 miest prostredníctvom tém, o ktorých by sa malo diskutovať, môže byť dôležitým nástrojom, ktorý dokáže reagovať na mnohoraké výzvy, čo nás čakajú. História dokazuje, že kultúrne napredovanie Európy vždy vychádzalo zo vzájomného pôsobenia a potreby recipročných opatrení.

Európa, o ktorú sa musíme snažiť, je Európa ponúkajúca kultúru schopnú akceptovať rozdiely a viesť ich k tomu, aby boli produktívne: nemá to byť Európa „jedinečností“ a „jednotlivých národov“, ale Európa, ktorá vytvorí kultúru ľudskosti tým, že bude sama presiaknutá ľudskosťou.

V čase, keď čelíme mnohým prejavom netolerancie a teoretických konštrukcií, kvôli ktorým zabúdame na historický vývoj Európy, by som rada svoj príspevok do tohto Spravodajcu ukončila slovami Gunthera Grassa: „Keď pochovávali Heinricha Bolla, jeho smútočný sprievod sprevádzala cigánska kapela. Také bolo jeho želanie.“

M. Callari Galli

*Riaditeľka, Don Paolo Serra Zanetti
Institution for Social and Community Inclusion*

„Dovoľme miliónu Rómov a Sintí žiť medzi nami. Potrebujeme ich.

Môžu nám pomôcť aspoň trochu narušiť náš skostnatý poriadok.

Môžu nám ukázať, aké nezmyselné sú naše hranice: Rómovia a Sintí sú v Európe doma všade, bez ohľadu na hranice. Sú tým, čím by sme chceli byť aj my: euroobčanmi.“

Komentár [A1]: Edina – can we put this text in a text box on the right column.

Akčné učenie so Social Enterprise Academy!

6

Alan Kay a Jackie Scutt zo škótskej Social Enterprise Academy (pozn. prekl.: *Akadémia sociálneho podnikania*) boli „odbornými garantmi“, ktorí pomáhali s akčným učením.

Social Enterprise Academy, založená v r. 2004, sa špecializuje na programy profesného vzdelávania a rozvoja so zameraním na líderstvo, podnikanie a meranie sociálnych dopadov. Jeden z nosných kurzov Akadémie, ktorý vedú Alan a Jackie, je magisterský kurz Sociálne podnikanie, prebiehajúci v spolupráci s Glasgow Caledonian University.

Delegácie z desiatich partnerských miest sa stretli vo veľkolepých priestoroch Sala Borsa v centrálnej knižnici mesta Bologna, aby spolu preskúmali nové cestičky k zamestnávaniu rómskych obyvateľov svojich miest. Obaja experti na danú oblasť im pomohli zvážiť výhody pre vytváranie nových riešení, ktoré prináša medzitrh práce a sociálne podnikanie ako také.

Tím Social Enterprise Academy priniesol do Talianska svoj osobitý štýl vzdelávania seberovných, založený na partnerstve (*peer learning*). Delegáti boli vyzvaní k tomu, aby vzdelávacie stretnutie začali „kaviarenským“ spôsobom – mali na stenách vytvoriť „graffiti“ z kľúčových otázok a ich prostredníctvom vykresliť situáciu a problémy vo svojom meste.

Počas prvých dvoch dní odprezentoval Alan Kay, odborník na spoločenskú zodpovednosť, tri prípadové štúdie, na ktorých ukázal fungujúci model, pričom primäl účastníkov k tomu, aby premýšľali, ako tento model použiť v prospech Rómov na lokálnej úrovni. Alan vysvetlil:

„Problémy členov menšiny vyčlenených z trhu práce sú nanajvýš komplexné. Je preto dôležité nájsť také riešenie, ktoré bude zapájať ľudí a bude zároveň v súlade s miestnou kultúrou. Iba snahy, v ktorých je hlavnou hnacou silou komunita, sú jediným spôsobom ako dosiahnuť trvalé výsledky.“

Mnohí z delegátov uvítali najmä prácu v tzv. skupinách akčného učenia („action learning sets“). Rozdelení do šesťčlenných skupín, zástupcovia rôznych miest analyzovali a vymieňali si riešenia špecifických problémov, s ktorými sa reálne v súčasnosti potýkajú v súvislosti s hlavnou témou *Budovanie prechodného trhu práce*.

Metóda akčného učenia spočíva v tom, že každý z účastníkov postupne predstaví konkrétny problém a následne si vypočuje názory a ďalšie otázky ostatných členov skupiny. Dalo by sa to nazvať aj štruktúrovaným dialógom. Tento proces, reflektívnejší a hlbavejší než otvorená diskusia, nadchol delegátov, ktorí ho chcú využiť aj v budúcnosti.

Jackie Scutt, bývalá riaditeľka Social Enterprise Academy, povedala:

„Bolo dosť náročné viesť tieto skupiny a udržať krok s tlmočením do 4 – 5 jazykov, ale aj napriek tomu sme boli svedkami mnohých „rozjasnení“ a precitnutí. Ak je niečo, čo si členovia Roma-Netu odnesú z Bologne, okrem tunajších slávnych tortellini, je to práve moc učenia seberovných.“

Takéto „peer learning“ a zdieľanie názorov pokračovali vo formálnej aj neformálnej podobe, keď si delegáti zbierali a zapisovali svoje nápady. Tento

postup vyústil do záverečnej časti, v ktorej bola „stena názorov“ prehodnotená a pretransformovaná do časového plánu činnosti v každom meste. Navrhnuté akcie budú vyhodnotené počas nasledujúceho vzdelávacieho klastra v Torrente, ktorý sa uskutoční v júni.

Kurz v Bologni bol prvým vzdelávacím podujatím Akadémie mimo UK. Zároveň to ale môže byť začiatok novej éry. Jackie sa v novembri chystá do Kapského mesta, aby tam viedla dvojdnové vzdelávacie podujatie pre africké MVO a Fairtrade organizácie. Ako povedala,:

„Chceme vyrážať aj do vzdialenejších miest a podeliť sa o našu expertízu a vášň pomáhať ľuďom učiť sa prostredníctvom zdieľania nápadov a skúseností.“

Web stránka Social Enterprise Academy: www.theacademy-ssea.org

Mestá sa počas tohto stretnutia veľa naučili. Domov sme sa vrátili plní novej energie, hoci vieme, že niektoré problémy sa nedajú vyriešiť lokálne a vyžadujú si vyššiu mieru intervencie a politické zmeny. Sme presvedčení, že túto zmenu prinesú Národné stratégie integrácie Rómov, zatiaľ čo my začneme pracovať zdola a riešiť dané otázky v rámci našich miestnych akčných plánov.

Prezentácie a prípadové štúdiá zo stretnutia sú dostupné na stiahnutie na www.urbact.eu/roma-net

„HISTORICKÁ“ SITUÁCIA a KONTEXT rómskeho a Sinti obyvateľstva v meste Bologna

Analýza kontextu

Na území mesta Bologna existujú tri oblasti na prebývanie lokálnej (talianskej) Sinti komunity, ktoré boli zriadené Zákonom č. 47/88 a ktoré sú obývané približne 63 rodinami s pribl. 70 maloletými deťmi. Tieto oblasti spravujú mestské zóny, na území ktorých sa nachádzajú. Jednu z týchto troch oblastí tvoria výučne obytné prívesy, karavany a domy na kolesách, zatiaľ čo ďalšie dve ponúkajú aj murované stavby s mobilnými štruktúrami. Ide o projekty určené na modernizáciu predošlých pobytových území, ktoré sú v súlade s ustanoveniami regionálneho uznesenia č. 157/2005, ktoré hovorí, že „potreba nie je zvyšovať počet pobytových

oblastí, ale [...] ukončiť existenciu nepovolených táborísk a [...] modernizovať štruktúry a zosúladiť energetické zariadenia táborov s predpismi“.

V Bologni nájdeme aj skupiny rodín Sinti, žijúce na poľnohospodárskej pôde, ktorá bola riadne zakúpená, no nelegálne zastavaná nepovolenými stavbami a nainštalovaním mobilných obydľí. V posledných mesiacoch prebehla kontrola existujúcich údajov a mapovanie týchto rodinných skupín a uskutočnili sa stretnutia s ľuďmi obývajúcimi tieto územia, s cieľom zistiť informácie o ich zamestnaní, bývaní a sociálnej situácii.

S výnimkou dvoch rodín sú ostatné rodiny sebestačné a disponujú nízkou ekonomickou kapacitou, o ktorú by mohli v dôsledku vystaňovania prísť. V súčasnosti sa tento fenomén týka 17 rozšírených rodín.

navyše, niektoré z týchto rodín žijú v meste už dlho a roky bývajú v karavanoch. Prišli zväčša zo záchytných táborov a, ešte predtým, z poľnohospodárskych oblastí, kde boli ich pozemky vyvlastnené z dôvodu výstavby rezidenčných oblastí. Rómsku populáciu v Bologni tvoria najmä imigranti z Rumunska a bývalí utečenci z krajín niekdajšej Juhoslávie. Tí, ktorým sa podarilo dostať do zariadeného tábora (Prvé záchytné utečenecké centrum, resp. tranzitné tábory známe ako Strediská dočasného sociálneho bývania) boli po príchode zapojení do programov sociálnej inkluzie a integrácie, ktoré neskôr vyústili do Mimoriadneho akčného plánu na prekonanie núdzovej situácie v prijímaní imigrantov, vypracovaného v rokoch 2007-8. Tí, ktorí sa do tohto okruhu imigrantov nedostali, si založili nepovolené osady na okraji mesta blízko mestského obchvatu, pri rieke Reno, či v nevyužívaných vidieckych oblastiach. Mnohé z týchto „baracchine“ (meno, ktorým samotní Rómovia označujú tieto tábory) sú aj dnes viditeľné v uvedených oblastiach. V súčasnosti sa tento jav týka pribl. 11 rozšírených rodín.

Projekt ROI: jeden z domov v Rumunsku, zrekonštruovaný vďaka mikropôžičke

(Foto: Matteo Martino)

však zverené do zodpovednosti tým, ktorí ich obývajú – tak ako je to v prípade akéhokoľvek prenajatého bytu. Môže existovať aj Zmluva o užívaní a Zmluva o užívaní príslušných služieb. Mikrooblasti sú najvhodnejším riešením bývania pre mnohých Sinti občanov, nakoľko posilňuje ich zmysel pre zodpovednosť (v oblasti čistenia, hygieny, platby za služby, atď.) a sú obývané jednou rodinou: ich vlastnou rozšírenou rodinou. Je tiež potrebné zdôrazniť, že budovanie mikrooblastí vedie k zníženým nákladom pre mesto, nakoľko sa o ne starajú samotné rodiny, ktoré platia za elektrinu, vodu, plyn a nájom a starajú sa aj o údržbu, atď. – tak, ako v bežnom kondomíniu. Rozhodujúce je, že rodiny, ktoré budú v takejto oblasti bývať, budú zapojené aj do plánovania mikrooblastí:

- V prípade rodinných buniek v poľnohospodárskych oblastiach prebieha vyhodnocovanie možnosti riešiť danú situáciu pomocou rezervácie týchto oblastí na špecifické využitie, čím by sa umožnilo vydávanie povolení na základe existujúcej situácie.
- V prípade rodín dlhodobo žijúcich v karavanoch sa zvažuje hypotéza spočívajúca v analýze individuálnej situácie každej rodiny a identifikácii tých, pre ktorých je možné rozbehnúť rozvojové

Opis prebiehajúcich aktivít a možné budúce intervencie programy.

Záver

V súčasnosti prebieha predbežné zisťovanie najnaliehavejších prác vo všetkých 3 pobytových oblastiach, ktoré sa majú zrealizovať za prostriedky z regionálnych fondov. Existuje tu niekoľko rodín, ktoré sú pripravené ostať v jednej z mikrooblastí a pre ktoré by, po vyhodnotení ich individuálnej situácie, bolo možné navrhnúť program zvýšenej autonómie.

Mikrooblasť je oblasť s menšou rozlohou ako má kočovný tábor, ktorú obýva len jedna rozšírená rodina. Je to územie, kde majú jednotlivé rodiny svoj súkromný priestor a vhodné služby. Tieto oblasti nie sú, vzhľadom k obývanej oblasti a príslušným službám, okrajové. Mikrooblasti nie sú strážené. Sú

V otázke miesta na bývanie rómskych rodín neexistujú žiadne jednoduché riešenia. Rôzne dlhodobé skúsenosti s bývaním v Taliansku dokazujú, že neexistuje jediné riešenie vhodne aplikovateľné na všetky prípady. Návrhy sa rôznia - od pobytových oblastí po verejné budovy, mikrooblasti, multi-service centrá zaopatrenia a pod. Ani celý tento rad skúseností, z ktorých niektoré sú úspešnejšie než iné, však nevedol k identifikácii jedného špecifického riešenia. Skôr naopak, zvýraznil potrebu riešení diverzifikovaných na základe požiadaviek jednotlivcov, vychádzajúcich zo špecifických situácií so špecifickou históriou a individuálnymi potrebami. Slovom, projekty

bývania sú úspešné vtedy, keď prinášajú skutočné spojenie potrieb jednotlivca a riešení, ktoré daná sociálna sieť dokáže reálne ponúknuť. To predovšetkým znamená, že predtým, než sa takéto projekty začnú implementovať, musí prebehnúť analýza požiadaviek, do ktorej budú zapojení aj samotní Rómovia. Hoci individuálne potreby Rómov sa môžu líšiť, majú niečo spoločné - sú multidimenzionálne. Úlohou prevádzkovateľa je zhromaždiť tieto individuálne histórie a potreby a rozhodnúť sa pre najkomplexnejšie možné riešenie využívajúce prístup, ktorý integruje dostupné zručnosti a dostupné návrhy.

Pri jednaní s rómskym obyvateľstvom je potrebné pamätať aj na dva ďalšie aspekty: vzorce ich sociálnej štruktúry a Rómom vlastné procesy budovania identity. Sociálne znevýhodnení jedinci majú často k dispozícii len asistenčné siete, ktoré je potrebné identifikovať na to, aby ich dokázali zrekonštruovať/nahradiť keď dôjde k návrhu na zmenu kontextu ich bývania. Sociálni pracovníci

by mali zväziť potrebu budovať siete, ktoré jednotlivcov skutočne vsadia do nového sociálneho kontextu. Je potrebné brať ohľad na kapacitu Rómov formovať vzťahy so „susedstvom“, poznačené nízkou mierou reciprocitu zo strany osôb, s ktorými sa stretávajú, pričom je na to potrebné pamätať aj v prípade ich vzťahov na rôznych existenčných úrovniach či v školách.

Kameňom úrazu pri budovaní identity Rómov je ich „stigmatizovanie“ – negatívny obraz, v ktorom ich vidí spoločnosť. Reakcie na takéto stigmatizovanie môžu mať rôzne podoby (sebaidentifikácia, opätovný prenos na tých, ktorých považujeme za menejcenných, zvnútornenie nositeľa pomoci), ktoré ho však v konečnom dôsledku len potvrdia.

Úlohou integrácie je preto napomáhať znevýhodneným jednotlivcom budovať si nové roly, ktoré posilnia multidimenzionalitu ich identity (občan, nájomník, nositeľ práv a povinností, atď.) a využívanie ich individuálnych schopností ako prostriedkov na podporu rastu a zmeny.

Práca s rómskymi rodinami v bolonskej oblasti „La Piccola Carovana“

Počas bolonského podujatia v rámci projektu Roma-Net, ktoré sa uskutočnilo od 26. do 29. septembra 2011, predstavilo mesto svoje projekt pre rómske rodiny na príklade „La Piccola Carovana“. Tento spolok sa venuje práci s Rómami v meste Bologna už od roku 2007 a dohliadal aj na proces zatvorenia dočasných mestom povolených táborov. Mesto Bologna si zvolilo politiku ubytovania pre Rómov, ktoré by prekonalo zariadené táborisko, a rozhodlo sa využiť prenajímanie bytov v súkromnom vlastníctve ako prechodné riešenie vedúce k dosiahnutiu konsolidovaného bývania. Projekt, ktorý bol spustený v roku 2008, pracoval s premisou, že po období strávenom na zariadených táboriskách by mali rodiny šancu na získanie štvorročnej nájomnej zmluvy so zníženým nájomným. Predpokladalo sa, že za tieto štyri roky by si rómske rodiny mali vybudovať dostatočnú ekonomickú a sociálnu kapacitu na to, aby si našli ubytovanie na súkromnom trhu. Od roku 2008 sa zmenilo veľa vecí, tak na trhu práce a realitnom trhu, ako aj v kapacite „La Piccola Carovana“ a kapacite mesta Bologna pochopiť potreby svojich rómskych obyvateľov. Konsolidácia trhu s realitami v súkromnom vlastníctve bola preto doplnená aj o ďalší nástroj – „ROI - Ritorno operativo

imprenditoriale [Návrat k prevádzkovej činnosti]“. Ide o projekt dobrovoľnej asistovanej repatriácie a znovuuvedenia na trh práce v krajine pôvodu príjemcov pomoci. Znovuuvedenie na pracovný trh sa chápe ako spôsob aktivácie možností zamestnania alebo udržateľných foriem malých rodinných firiem vo vhodnej oblasti.

Spolok má v súčasnosti osem aktívnych repatričných projektov smerovaných na Rumunsko, odkiaľ pochádza väčšina rómskych obyvateľov mesta Bologna: každý program je založený na spoločnom plánovaní, mikropôžičkách a asistencii dotknutým jednotlivcom vo všetkých fázach projektu.

V rámci projektu ROMA-NET predstavila „La Piccola Carovana“ aj ďalší projekt, ktorý zapájal Rómov bez toho, aby bol priamo aktivovaný mestskými orgánmi: „La Città Invisibile [Neviditeľné mesto]“. V rámci tohto projektu vyhľadával Spolok a ďalšie subjekty tretieho sektora od júna do decembra 2010 zóny na okraji mesta, kde si Rómovia prichádzajúci z Rumunska zarábajú na živobytie zobraťím

a prácou načierno. Predstavitelia „La Piccola Carovana“ sa rozhodli o projekte „La Città Invisibile“ hovoriť preto, aby pripomenuli, že projekty predpokladajúce zapojenie Rómov do inkluzívnych programov si musia nájsť priestor nielen pre Rómov, ktorí žijú v meste, ale aj pre tých, ktorí sú tu nelegálne a na noc sa nemajú kam uchýliť.

Monitoring nelegálneho užívania nehnuteľností v Bologni v rokoch 2003 až 2011

miest, najmä v dôsledku opatrení zameraných na boj proti nelegálnemu užívaniu nehnuteľností, realizovaných zo strany poriadkových zložiek.

10

Približne od roku 2003 realizuje mesto Bologna sústavný monitoring nelegálneho užívania nehnuteľností v oblasti mesta.

Cieľom tejto činnosti, ktorú realizujú najmä pracovníci Úradu mestskej bezpečnostnej politiky, je neustále získavať informácie o životných podmienkach ľudí žijúcich v hraničných situáciách a okrajových obydliach. Tieto informácie sú nesmierne dôležité aj pre prácu ďalších administratívnych zložiek. Monitoring prebieha kontinuálne, aby sa zabezpečila aktuálnosť a manažment dát a aby sa vytvoril reálny obraz o situácii ľudí žijúcich v improvizovaných chatrčiac, stanoch, opustených budovách, a pod.

Na základe tejto aktivity sa ukázalo, že, najmä v posledných rokoch, bolo najviac ľudí neoprávnene užívajúcich nehnuteľnosti - či už opustené budovy alebo prázdne pozemky – rómskeho pôvodu a rumunskej národnosti.

Monitoring poslužil ako východisko pre detailnú analýzu životných podmienok komunity rumunských Rómov, ktorí žijú v Bologni. Mesto sa pokúsilo zmapovať ich spôsob života, pochopiť ich problémy na úrovni jednotlivcov aj skupiny a nájsť spôsob, ako vyriešiť pretrvávajúce napätie, ktoré sa objavuje medzi týmito komunitami a občanmi mesta žijúcimi v ich susedstve.

Ukazuje sa, že počet ľudí žijúcich v týchto podmienkach značne poklesol. Zatiaľ čo pred niekoľkými rokmi takto žilo až približne 700 ľudí, v súčasnosti ich počet je len asi 150. Dôvodom pre takýto pokles je niekoľko. Mnohí jednotlivci sa vrátili do svojich krajín, životné podmienky iných sa zmenili vďaka tomu, že boli zapojení do programov sociálnej inklúzie, ďalší si sami zlepšili podmienky svojho bývania alebo sa presťahovali do iných

Súčasná situácia svedčí o tom, že v podobných podmienkach žijú dve odlišné skupiny ľudí: 1) jednotlivci, ktorí sa v meste zdržiavajú len sporadicky kvôli sezónnym prácam; a 2) skupiny, ktoré nie je ľahké zapojiť do programov inklúzie, aj v oblasti bývania, najmä kvôli špecifickej štruktúre ich pôvodnej kultúry a zvyklostí, v dôsledku ktorých len zriedkakedy dôverujú tradične ponúkaným spôsobom pomoci a často odmietajú pomoc zvonku.

Prezentácie zo stretnutia sú dostupné ma stiahnutie na www.urbact.eu/roma-net/our-outputs/

Stretnutie v Bologni očami člena Lokálnej podpornej skupiny (LSG)

Margaret Linton, Koordinátorka pre otázky rovnosti a diverzity, Glasgow Works, Mestský úrad Glasgow

Vzdelávací klaster v Bologni bol nanajvýš užitočným a zaujímavým podujatím – pre mňa osobne bola účasť na ňom veľkým prínosom. Forma stretnutia (množstvo prezentácií, štruktúrované vlastné / spoločné pracovné skupiny či návštevy v teréne) aj neformálne výmeny medzi zástupcami 10 zúčastnených miest rozšírili moje obzory a nesporne budú mať vplyv aj na moju ďalšiu prácu.

Všetky mestá zapojené do projektu ROMA-NeT identifikovali nezamestnanosť ako jeden z hlavných problémov týkajúci sa Rómov a ich komunity, pričom najväčšie prekážky inklúzie Rómov a ich vstupu na trh práce vidia najmä v nedostatočnom vzdelaní, úrovni zručností, jazykových schopnostiach, motivácii, stigmatizovaní a pretrvávajúcej diskriminácii. My v Glasgowe to vnímame podobne a uvedomujeme si, že riešenie týchto problémov je viac než dôležité, ak máme uspieť pri napomáhaní rómskej komunity v získavaní vzdelania a práce.

Skúsenosti, prezentované partnermi, nám ukázali, že v praxi sa využívajú rôzne variácie dobre známych modelov zvyšovania zamestnateľnosti: intervencie zamerané na získanie práce; sociálny a osobný rozvoj; školenia a rozvoj zručností; či sociálne podniky a rôzne variácie modelu medzitrhu práce (*Intermediate Labour Market, ILM*).

Hoci mestá zapojené do projektu ROMA-NeT vidia prekážky v oblasti zamestnanosti podobne, existujú medzi nimi aj značné rozdiely napr. v počte rómskeho obyvateľstva či v trvaní pobytu Rómov. Dozvedela som sa, že v niektorých krajinách je to forma kultúrneho dedičstva, ktorá sa vyvíjala stovky rokov.

Existuje obrovské množstvo skúseností a informácií, z ktorých by sa Glasgow mohol a mal poučiť. Jeden

z kľúčových poznatkov, ktorý som si odniesla zo stretnutia, bol, že nesmieme dovoliť, aby sa rómska komunita dostala do izolácie, pretože následkom takejto izolácie je vznik geta na území mesta.

V rámci spolupráce s kolegami z Budapešti som sa dozvedela, že v minulosti, v čase keď boli východoeurópske krajiny ovládané komunistickým režimom, boli všetci Rómovia v produktívnom veku zamestnaní. Aj keď často šlo len o nízko kvalifikovanú a ťažkú fyzickú prácu, od všetkých sa očakávalo, že budú pracovať. Po prechode ku kapitalistickému zriadeniu a v dôsledku úpadku ťažkého priemyslu však došlo k dramatickému nárastu počtu nezamestnaných a prepustených Rómov. Čo sa zmenilo? Prečo si pôvodné väčšinové obyvateľstvo udržalo prácu a prešlo k novému zručnosti a Rómovia nie? Bola dôvodom kultúrne daná pracovná morálka Rómov, návrat k tradičným, no zastaraným pracovným postupom, alebo je to dôsledok diskriminácie zo strany zamestnávateľov? Možno ide o kombináciu všetkých týchto faktorov. Toto je téma, ktorú by som určite rada bližšie pochopila a venovala sa jej.

Predstavitelia partnerských miest hovorili o problémoch, ktorým čelia Rómovia pri vstupovaní na trh práce a keď si chcú udržať zamestnanie. Trh práce sa zmenšuje, preto sa dá očakávať narastanie týchto problémov. Kľúčovou úlohou pre nás, ktorí pracujeme v tejto oblasti, bude preto zapájať zamestnávateľov, pomáhať im pri identifikovaní oblastí, kde sa stretávame s nevedomou zaujatosťou a nájsť spôsob narušenia a rúcania mýtov o Rómoch a ich vzťahu k práci.

Dôležitou oblasťou je aj diskriminácia zo strany zamestnávateľov. Kolegovia z Budapešti zaznamenali úspechy pri spolupráci so zamestnávateľmi v oblasti odbúravania diskriminácie na pracovisku vďaka programu desenzitizácie. To je ďalšia oblasť, ktorej by som sa chcela venovať – chcem pochopiť, ako diskriminácia zo strany zamestnávateľa rozlišuje medzi prepúšťanými skupinami: je to otázka priamej diskriminácie alebo nevedomej zaujatosti?

Od partnerov z miest s dlhoročnými skúsenosťami s rómskou komunitou sme sa dopočuli aj to, že Rómovia chcú pracovať, no asistenčné služby, ktoré by im mali pomôcť získať zamestnanie, sa pri komunikácii a zapájaní rómskej komunity dlhodobo potýkajú s veľkými prekážkami, či už v otázkach zdravia, vzdelávania alebo zamestnanosti.

V jednotlivých pracovných skupinách bolo zrejmé, že je pred nami ešte veľa úloh v oblasti zapájania Rómov do práce v komunitách, ale aj pri poskytovaní podpory Rómom počas celej cesty k získaniu zamestnania - od prvého záujmu, až po získanie a udržanie si pracovnej pozície.

Je nesporné, že skúsenosti zo Španielska a Maďarska môžu byť pre ostatné mestá veľmi poučným a cenným zdrojom informácií. Ja osobne budem určite aj naďalej spolupracovať s kolegami z týchto krajín, aby som mohla využiť ich skúsenosti a nachádzať tak nové spôsoby zapojenia zamestnávateľov, či naučiť sa, ako sa dá pri snahe o integráciu využiť kultúrna rôznorodosť a akú dôležitú úlohu v tomto procese hrá rešpektovanie rómskej kultúry.

V priebehu nášho trojdňového stretnutia sa nám podarilo načrtnúť obraz nezamestnanosti Rómov.

Identifikovali sme bariéry, ktoré Rómom bránia v prístupe na pracovný trh; analyzovali sme problémy, ktorým čelia jednotlivci aj poskytovatelia služieb v oblasti zvyšovania zamestnateľnosti; porovnávali sme príklady ich riešenia realizované v jednotlivých partnerských mestách.

Čo je však najdôležitejšie, uvedomili sme si, že naše služby musia byť nasmerované na riešenie skutočných potrieb Rómov; a že, ak chceme nájsť ozajstné pracovné príležitosti a prekonať negatívne stereotypy o Rómoch, je zapojenie zamestnávateľov nevyhnutné.

Glasgow má dlhodobé skúsenosti s prácou s dlhodobo nezamestnanými, mnohí z ktorých majú komplexné potreby. A hoci potreby týchto ľudí nemusia byť úplne rovnaké, tieto skúsenosti sú pre nás nesmierne dôležité aj pri práci s rómskou komunitou. Musíme čo najlepšie využiť naše poznatky a prispôsobiť ich tak, aby zodpovedali potrebám tejto novej komunity v našom meste. Podobne, je pre nás dôležité, aby sa z našich poznatkov z praxe v oblasti zamestnateľnosti mohli poučiť aj mestá, ktoré majú možno menej skúseností v danej oblasti.

Pracovné miesta pre Rómov – príklad dobrej praxe z Fundación Secretariado Gitano

Staré anglické príslovie hovorí, že jediný spôsob ako zistiť, či je puding dobrý, je ochutnať ho. Nestačí teda mať len správne prísady - na to, aby sme dosiahli úspech, je potrebné aj zaniehanie, snaha a tvrdá práca.

Fundación Secretariado Gitano realizuje program ACCEDER, ktorý má dosah na viac než 63 000 jednotlivcov, najmä Rómov a vďaka ktorému bolo doteraz uzatvorených takmer 43 000 pracovných zmlúv. Fundación Secretariado Gitano je nezisková interkultúrna organizácia, ktorá poskytuje služby podporujúce rozvoj rómskych komunít v Španielsku, ale aj na európskej úrovni. V súlade so svojou misiou sa organizácia snaží o celkový rozvoj rómskej populácie prostredníctvom uznania kultúrnej identity Rómov. Kľúčom k ich úspechu sú:

- Integrovaný prístup
- Individualizované akčné plány zamestnanosti (školenie a zamestnanie)
- Zapojenie a zmocnenie Rómov
- Dlhodobé plánovanie
- Rovnováha medzi sociálnou a ekonomickou perspektívou
- Profesionálne a multikultúrne pracovné skupiny
- Poskytovanie cielených, no nesegregovaných služieb
- Flexibilita
- Boj proti diskriminácii: multidimenzionálny prístup
- Celoštátny rozmer
- Silné partnerstvá: sieťovanie

Tieto „prísady“ úspešnej práce sme identifikovali už aj počas našich predchádzajúcich vzdelávacích podujatí a Fundación Secretariado nám poskytli dôkaz o tom, že fungujú aj v praxi. Je teraz na nás, na mestách zapojených do projektu ROMA-NeT, aby sme tento dôkaz využili, zmiešali potrebné prísady a pridali k nim zaniehanie a začali budovať a implementovať úspešné programy približujúce trh práce našim rómskym komunitám.

Ďakujeme Alvarovi Gutierrezovi za to, že sa s nami podielil o úspechy Fundación Secretariado Gitano. Viac informácií o organizácii a ich programe nájdete na: www.gitanos.org/english Video o programe Accedder nájdete na: <http://www.gitanos.org/iguales/campana/>

Avvocato di strada: projekt ROMA-NET - intervencia 26.09.2011

„Avvocato di strada“ [Pouličný právnik] je spolok právnikov, ktorých cieľom je zabezpečiť prístup bezdomovcov k bezplatným kvalifikovaným službám právnej pomoci, nakoľko práve týmto ľuďom sú ich základné práva často odopierané. Spolok ponúkol svoje skúsenosti aj účastníkom projektu ROMA-NET vo forme vyhlásenia svojho zakladateľa, právnika Antonia Mumolo, ktorý opísal vznik spolku, jeho ciele aj prvé úspechy. Mumolo ozrejmil význam primeranej právnej ochrany pre tých, ktorí nemajú domov a často ani práva, a ktorí chcú získať späť svoju predošlú sociálnu pozíciu, najmä s ohľadom na nové a čoraz zložitejšie právne postupy týkajúce sa ľudí bez domova.

Projekt, ktorý sa zrodil v Bologni v roku 2001, posilnilo aj dosiahnutie významného úspechu pri zastupovaní istého bezdomovca, bývajúceho na ubytovni, v podobe súdneho rozhodnutia v jeho prospech. Podobné úspechy v iných mestách regiónu Emilia-

Romagna, ako aj v ďalších regiónoch, viedli k vzniku národnej asociácie „Avvocato di Strada Onlus“ v roku 2007, cieľom ktorej je zhromažďovať a koordinovať skúsenosti z celého Talianska a vytvárať tak korpus informácií o otázkach práv a chudoby. V súčasnosti asociácia združuje približne 600 dobrovoľných členov – právnikov na celom území Talianska a má zastúpenie v 22 mestách, ako sú napr. Rím, Neapol, Bari a Miláno. Plánuje sa aj otvorenie kancelárií v Benátkach a v Palerme. Mumolo vysvetlil dôvody, pre ktoré bezdomovci kontaktujú právnikov i to, ako organizácia funguje a aký význam má zriadenie advokátskej „kancelárie“ na miestach určených pre ľudí bez domova, ako sú napr. vývarovne či ubytovne. Informoval aj o tom, kde týchto ľudí vypočujú, poradia im a, v prípade potreby, budú ich zastupovať aj na súde.

Práve cez takéto centrum sa k jednej z právničiek asociácie, advokátke Aurore De Dominicis, dostali pán M.S. a jeho manželka D.J. Tento rómsky pár zo Srbska s dvomi maloletými deťmi žije v kočovníckom tábore za hranami mesta Bologna. Manželský pár bol na návšteve u príbuzných v tábore v Padove, keď ich v rámci policajnej operácie zastavili, identifikovali a bol im vydaný príkaz na opustenie danej lokality, čo je preventívne opatrenie využívané v prípade osôb, ktoré sú považované za hrozbu pre spoločnosť. V rámci tohto opatrenia je osoba nariadený okamžitý návrat do miesta bydliska a zákaz vrátiť sa na miesto, kde bola daná osoba zastavená na obdobie 3 rokov. V tomto konkrétnom prípade bol príkaz vydaný bez možnosti dočasnej kaucie resp. záruk, ktoré zákon bežne povoľuje v záujme administratívnych postupov, nakoľko, podľa príslušníkov polície, ktorí príkaz vydali, existovala

„konkrétne potreba konať rýchlo, pretože akýkoľvek odklad“ by mohol viesť k „ohrozeniu verejného poriadku a bezpečnosti“. Manželský pár, ktorý má riadne povolenie na pobyt a ktorý bol len navštíviť príbuzných sa sťažoval, že príkaz na opustenie lokality im bráni v realizácii ich

komerčných aktivít, ktoré začali krátko predtým vykonávať a ktoré sa týkajú aj oblasti mesta Padova. Advokátka De Dominicis prezradila, ako sa jej pomocou správy, v ktorej poukázala na extrémnu mieru arbitrárnosti, s ktorou polícia opísala manželský pár ako hrozbu pre spoločnosť, podarilo príkaz na opustenie lokality anulovať.

Ako povedal Antonio Mumolo, prípad tohto srbského manželského páru je len jedným z viac než 2000 prípadov, ktoré právnici asociácie „Avvocato di Strada“ riešili v roku 2010. Bezplatné právne služby poskytované asociáciou sú aj predmetom výročných správ organizácie, ktoré sú, spolu so znením zákonov, rozsudkami, novelizáciami a informáciami o iniciatívach týkajúcich sa práv ľudí bez domova dostupné na internetovej stránke asociácie www.avvocatodistrada.it.

Nagykálló – Maďarsko

ĎALŠIE SPRÁVY A SPRÁVY OD NAŠICH PARTNEROV

Nový partner v projekte Roma-Net: Nagykálló
Letná univerzita URBACT – 28. – 31. august 2011, Krakov

15

„Nový chlapec v meste“ – Nagykálló. Základné údaje

Maďarské mesto sa prednedávnom pripojilo k partnerstvu Roma-Net. Naše mesto sme projektovým partnerom predstavili už na podujatí v Bologni, no radi by sme ho predstavili aj touto cestou.

Kto sme?

Nagykálló je malé mesto, ktoré sa nachádza v severovýchodnej časti Maďarska, neďaleko rumunských a ukrajinských hraníc.

Kľúčové informácie o meste Nagykálló

Počet obyvateľov: 10151;

Mesto, ktoré je centrom nášho mikroregiónu, sa nachádza v priamom susedstve krajského mesta Nyíregyháza, ktoré má viac než 120 000 obyvateľov a ktoré je hospodárskym a administratívnym centrom regiónu.

Hospodárstvo mesta je založené na poľnohospodárstve, potravinárskom a ľahkom priemysle. Nezamestnanosť a nízka miera aktivity v meste sú veľkým problémom - takmer dve tretiny obyvateľstva sú ekonomicky neaktívne a až 1/6 obyvateľov v produktívnom veku je bez práce. Kvalita verejných služieb i rozvinutosť verejnej infraštruktúry v meste je vysoká;

Mesto prešlo v posledných rokoch dynamickým rozvojom. Zrealizovalo sa viac ako 40 rozvojových projektov v celkovej hodnote presahujúcej 15 miliónov eur;

Problémy v oblasti integrácie Rómov

Približne 13-15% z celkovej populácie mesta Nagykálló tvoria Rómovia, čo je 1300 až 1500 ľudí. Vo všeobecnosti sa dá povedať, že životná úroveň Rómov je podpriemerná. Hlavné ťažkosti, s ktorými sa Rómovia potýkajú, sú:

- Zlé životné podmienky
- Segregované obydľia
- Nízka úroveň vzdelania
- Veľmi vysoká nezamestnanosť

Veľmi vysoká miera nezamestnanosti – oveľa vyššia než je mestský priemer.

Hlavným zdrojom príjmom pre mnohých Rómov v Nagykovács sú sociálne dávky a príležitostná čierna práca.

Nakoľko platy a príjmy pochádzajúce zo sociálnych dávok alebo občasnej práce sú porovnateľné (v niektorých prípadoch môže práca dokonca viesť k strate dávok), existuje len malá motivácia pracovať.

Rómovia, ktorí chcú pracovať, však

- nemajú potrebné vedomosti, zručnosti a skúsenosti;
- odvykli si pracovať viac, než ostatní miestni obyvatelia;
- čelia *vysokéj miere diskriminácie zo strany potenciálnych zamestnávateľov*.

Nízka miera vzdelania vplyva ja na fakt, že už druhá generácia detí vyrastá v rodinách, kde dospelí nepracujú.

Máte záujem o ďalšie informácie?

Navštívte našu internetovú stránku <http://nagykallo.hu>, alebo kontaktujte našu projektovú asistentku Mariannu Diósi na diomar7@gmail.com

Letná univerzita URBACT – pohľad zvnútra

Krakov je jedným z mojich najobľúbenejších miest vo východnej Európe. Prvý raz som ho navštívil pred 20 rokmi a opäť pred 16 rokmi. Nie je ľahké porovnať starú a novú tvár mesta, pretože jeho výzor sa v mnohom zmenil k lepšiemu. Pomohlo aj pekné počasie – Krakov akýmsi zázrakom unikol chladnému počasiu, ktoré ovládlo Európu.

Mal som to šťastie, že sekretariát programu URBACT ma oslovil ako koordinátora jednej z lokálnych podporných skupín (LSG). Bolo jasné,

že túto ponuku musím prijať, pretože vnútorné fungovanie týchto skupín ma vždy veľmi zaujímalo. Celý systém fungoval dokonale. Aj keď som sa nezúčastnil prípravných stretnutí, z plánov a podporných materiálov, ktoré som obdržal v predstihu, som podrobne poznal pravidlá, ciele aj želané výsledky.

Počas mojej profesionálnej kariéry som sa zúčastnil už mnohých podobných stretnutí, ale žiadne z nich neprebiehali tak hladko, ako toto – a to aj s 300 účastníkmi, ktorí si vyžadovali neustále usmerňovanie.

Podujatia sa, spolu so mnou, zúčastnili aj dvaja moji kolegovia, obaja členovia budapeštianskej LSG. A hoci jednému z mojich kolegov robila komunikácia v angličtine značné problémy, v konečnom dôsledku to obaja zvládli na jednotku. Navzájom sme si pomáhali prekonávať ťažkosti. Obaja moji kolegovia získali nové informácie a dnes už lepšie chápu spôsob fungovania programu URBACT, jeho organizáciu i jeho krátkodobé, strednodobé i dlhodobé ciele. Cestou domov jeden z nich poznamenal, že „už kvôli tomu stálo zato“ prísť sem!

Moja úloha koordinátora skupiny sa ukázala ako oveľa jednoduchšia, než som čakal. V mojej skupine

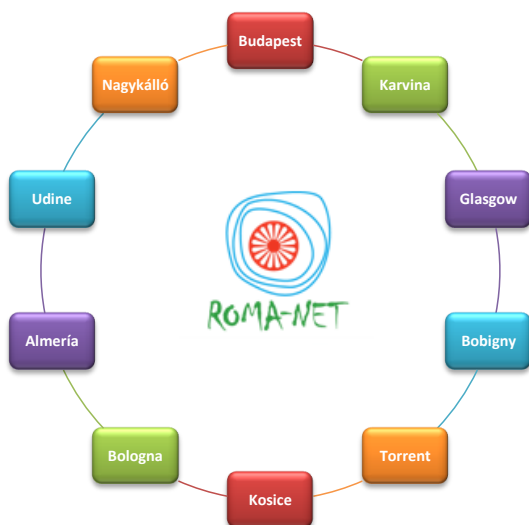

bolo niekoľko veľmi skúsených jednotlivcov a štýl vedenia, ktorý som zvolil, spočíval skôr v sledovaní diskusie a jej smerovaní. A myslím, že výsledky boli výborné.

Jedno je isté – fiktívne mesto Rheinstadt z našej prípadovej štúdie výrazne profitovalo z účasti na programe URBACT. Myšlienka na lietajúci koberec, ktorý sa stal akýmsi symbolom nášho akčného plánu, pretože starosta Rheinstadt z neho hľadal riešenie problémov moslimských imigrantov, mi už navždy bude evokovať spomienky na letnú univerzitu v Krakove.

A je ešte niekto alebo niečo, čo mi bude už navždy pripomínať toto podujatie viac, než čokoľvek iné. Ako sa neskôr ukázalo, na našom výlete sme neboli traja, ale štyria. Najmladší/ia účastník/čka Letnej univerzity prišla určite s delegáciou z Budapešti – narodí sa niekedy na jar roku 2012, takže bude mať približne toľko rokov ako letná univerzita URBACT. Obom im prajem dlhý život!

Attila Molnár, Budapešť

Viac informácií o našom projekte nájdete tu: www.urbact.eu/roma-net

Staňte sa pravidelným odberateľom Spravodajcu Roma-Net: pošlite e-mail na bordacse@budapest.hu

URBACT II

URBACT je európsky program zameraný na výmenu skúseností a znalostí a je určený na podporu trvalo udržateľného rozvoja miest.

Program umožňuje spoluprácu miest pri tvorbe riešení ich hlavných problémov, čím znovu potvrdzujú svoju kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú zoči-voči stále komplexnejším spoločenským zmenám. Pomáha im pripraviť pragmatické riešenia, ktoré sú nové a udržateľné, a ktoré zahŕňajú tak ekonomické, ako aj sociálne a environmentálne aspekty. Mestá majú možnosť zdieľať dobré praktiky a skúsenosti s ostatnými odborníkmi v oblasti komunálnej politiky naprieč Európou. URBACT - to je 300 miest, 29 krajín a 5000 aktívnych účastníkov.

www.urbact.eu/project

EUROPEAN
PROGRAMME
FOR
SUSTAINABLE
URBAN
DEVELOPMENT

